



## Összefogással a helyi kulturális élet fejlesztéséért

*„A kultúra minden alkotótevékenység összegző ereje; az emberi értelm társadalmi hasznosítása.”*

Gabriel García Márquez

Az 1990-es évek robbanásszerű gazdasági, társadalmi átalakulása minden település életében jelentős változásokat hozott, a kistelepülések esetében az átlagosnál jóval mélyebb lenyomatot hagyott a helyi társadalomban, a helyi közösségekben és a helyi intézményi infrastruktúrában is. E folyamatok természetesen a helyi kultúrát és a közművelődési intézményeket sem hagyták érintetlenül.

A gazdasági, társadalmi és infrastrukturális szempontból elmaradott településeken – főképpen a kistelepüléseken – megszűntek a kulturális szolgáltatások, háttérbe szorult a helyi értékek feltárása, a hagyományok őrzése, ápolása, a helyi, kulturális rendezvények szervezése, egyes településeken teljesen megszűnt a közösségfejlesztés, a közösséggondozás, romlott a települési kohézió és a helyi életminőség.

Magyarországon az elmúlt években számos közművelődési intézmény felújítására került sor, szakmai-módszertani fejlesztési folyamatok indultak el annak érdekében, hogy a munka megújult környezetben és keretek között folytatódhasson tovább, vagy éppen indulhasson el újra. A helyi kulturális élet működése, újraindítása területén kedvező folyamatok azonban csak abban az esetben indulhatnak el, ha a településen erre

igény, helyi összefogás, intézményi háttér és olyan, a feladatot felvállaló szakember van, aki megfelelő szakmai irányítás és módszertan alapján végzi munkáját.

A Nemzeti Művelődési Intézet 4 000 fő közfoglalkoztatásával megvalósuló országos közfoglalkoztatási kulturális mintaprogram megvalósítására kapott lehetőséget a 2013. évben a Belügyminisztérium támogatásával. A program indítása előtt a kultúra területét érintő ilyen típusú és volumenű közfoglalkoztatási program még nem indult. A Nemzeti Művelődési Intézet programjának célja *kulturális hálózat kialakítása*, közösségi és társadalomfejlesztési program megvalósítása.

A program az olyan településeket, településrészeket kívánja segíte-

ni, ahol a társadalmi szövet gyenge, szétesett vagy megszűnt, amelynek következtében szükséges a helyi közösségek újrászervezése, a közösségi kohézió erősítése, a helyi emberek társadalmi aktivitásának növelése. A program kiemelten kezeli az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokat, különösen a kulturális szegénység elleni küzdelmet, a hátrányos helyzetű térségek és társadalmi csoportok, a munkanélküliek esélyhátrányának a mérséklését, a nemzeti és etnikai kisebbségek, a történelmi egyházak művelődési tevékenységének, kultúrájának támogatását.

A helyi kezdeményezések megerősítése természetesen nem valósítható meg úgy, hogy a kulturális életet érintő szervezési, közösségfejlesztési munkát nem támogatják meg a korábbi prog-



Partner szervezetek találkozója Borsod-Abaúj-Zemplén megyében



**Terepmunkán Noszvajon, az IKSZT-ben. A képen a helyi körzeti orvos beszél a településről a részt vevő közfoglalkoztatottaknak. (Fotó: Muliter Mariann)**

ramok tapasztalataival, egységes módszertannal és természetesen megfelelően képzett munkatársakkal.

A program mind célkitűzéseiben, mind szakmai jelentőségében és hasznosságában eltér az általános közfoglalkoztatási programoktól és a közösségi fejlesztés területén egy olyan hiánypótló hálózatot alakít ki, amelyre nem volt bevett gyakorlat, így a közfoglalkoztatottak számára elengedhetetlen volt a megfelelő szakmai képzés biztosítása. A programban résztvevők közül 3 866 fő képzése valósult meg, amely a program résztvevőinek 96,6%-át jelenti. *A kulturális közösségszervezés alapjai* című képzést a Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen, a TÁMOP 2.6.1. „Újra tanulok” kiemelt projekt keretében valósítottuk meg.

A programba bevont közfoglalkoztatottak a közösségfejlesztéshez képzettséget, gyakorlatot szereznek, alapkompenciáik fejlődnek, közösségi kapcsolatokat alakítanak ki, ezáltal kapcsolati hálójuk is kiszélesedik.

A Belügyminisztérium az országos kulturális közfoglalkoztatási miniprogramot a 2013. évben közel 2,5 milliárd, 2014. évben 4 522 fő bevonásával közel 3,3 milliárd forinttal támogatta, a 2015. évben pedig 6 100 fő foglalkoztatásához mintegy 8,8 milliárd forint támogatást biztosít.

A Belügyminisztérium a programba bevont közfoglalkoztatottak bérjellegű és a munkába járás költségén kívül az informatikai eszközök és szoftverek, irodai bútorok, valamint a feladatellátáshoz szükséges egyéb eszközök beszerzését is támogatta.

A korábban mintaprogramként és jelenleg országos közfoglalkoztatási programként megvalósuló kulturális közfoglalkoztatási programban a Nemzeti Művelődési Intézet a megvalósítás helyszíneinek biztosítására partnerszervezetekkel kötött megállapodást. A partnerszervezetek

települési önkormányzatok, civil szervezetek, egyházi és művelődési intézmények, amelyeket előzetes igényfelmérés alapján választottak ki. A programban partnerként történő részvételre – a Művelődési Intézet tájékoztatása szerint – 3500 szervezet nyújtott be szándéknyilatkozatot országszerte, ebből mintegy 1650 települési önkormányzat.

A fejlődő települési kulturális élet a településpolitika egyik fontos szelete. A lakosság közérzetformáló hatásán kívül a program jelentős mértékben segítheti a helyi közösségek megerősítését, a területi adottságoknak köszönhető kulturális hátrányok mérséklését, az élhetőbb települési modell kialakítását. A közfoglalkoztatási programban megvalósított tevékenységek támogatják a helyi emberek társadalmi aktivitását, a közösségi kezdeményezéseket, továbbá a programban érintett településeken élő népesség kulturális szolgáltatásokhoz való, a korábbiaknál szélesebb körű hozzáférését.

A program eredményei rávilágítanak arra, hogy a helyi problémák komplex megközelítése, az egyes minisztériumok, szervezetek – a Belügyminisztérium, a Nemzetgazdasági Minisztérium, Budapest Főváros Kormányhivatala, a Megyei Kormányhivatalok és a Nemzeti Művelődési Intézet – együttműködése és a tevékenységeikben rejlő szinergikus hatások e folyamatok elindításához és megerősítéséhez eredményesen járulhatnak hozzá.

RÉTHY PÁL foglalkoztatási, munkaerő-piaci szakember. Főiskolai tanulmányai keretében műszaki területen rádiólokátor üzemmérnöki, majd később humán területen munkavállalási tanácsadói képesítést szerzett. 1987-1990. között üzemmérnök, 1991-1995. között a felnőttképzésben, 1995-2012. között – két év versenyszférában töltött év kivételével – a munkaerő-piaci szervezet helyi és központi szervezetében tevékenykedett munkatársként, később vezetőként. Fő területe a munkaerő-piaci szolgáltatások tervezése, megvalósítása, foglalkoztatási programok szakmai és pénzügyi tervezése, menedzselése. 2013-tól a Belügyminisztérium munkatársa. Jelenleg a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatás Stratégiai és Koordinációs Főosztályának főosztályvezetője.